

Dienst Terugkeer en Vertrek
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Stand van de uitvoering

Mei 2022

**Dienst Terugkeer
en Vertrek**

De professionele uitvoerder
van het terugkeerbeleid

Inhoud

1.	Voor rechtmatige en respectvolle terugkeer	3
2.	Drie belangrijke pijlers van ons werk	4
3.	Samenwerking in de migratieketen	6
4.	Cijfers en resultaten	8
5.	Hoe wij werken aan de kwaliteit van onze taakuitvoering	12
6.	Knelpunten en dilemma's	13
7.	Ontwikkelpunten voor de organisatie	15

1. Voor rechtmatige en respectvolle terugkeer

Al vijftien jaar werken wij aan de rechtmatige en respectvolle terugkeer van mensen die niet in Nederland mogen blijven. Zelfstandig als het kan, gedwongen als het moet. Hiermee dragen we bij aan de veiligheid en het draagvlak voor het migratiebeleid in Nederland.

Het werkveld van DT&V is complex en omgeven met emotie. De medewerkers van de DT&V hebben hier dagelijks mee te maken: zowel in gesprek met een vreemdeling als bij alle zaken daaromheen. Zij wegen in elke zaak af wat er nodig is en bouwen aan relaties om te komen tot vindingrijke oplossingen bij tegengestelde belangen, met oog voor het perspectief van de betrokken vreemdeling, collega, ketenpartner of het land van terugkeer.

In deze eerste ‘Stand van de uitvoering’ informeren wij u over onze resultaten en ontwikkelpunten en maken we de knelpunten en dilemma’s in ons werkveld inzichtelijk. Wij nodigen u uit hierover met ons verder in gesprek te gaan.

Jannita Robberse
Algemeen directeur DT&V

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) is een uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid is politiek verantwoordelijk voor het vreemdelingenbeleid van de Nederlandse overheid, en daarmee ook voor het terugkeerbeleid. De ambtelijke opdrachtgever is de Directeur-Generaal Migratie (DGM).

2. Drie belangrijke pijlers van ons werk

1. Het goede gesprek

In ons werk is het gesprek met de vreemdeling een belangrijk middel. Als DT&V staan wij aan het einde van een proces waarin de vreemdeling hoopte in Nederland te kunnen blijven. Gaande dit proces kan de vreemdeling wantrouwen, cynisme en weerstand hebben opgebouwd tegen alles wat met de overheid te maken heeft. Het is aan ons om echt contact te maken en een vertrouwensband op te bouwen.

Onze inzet is dat de vreemdeling zelfstandig terugkeert. Om samen met de vreemdeling toe te werken naar een ander perspectief op de toekomst, is het belangrijk te kunnen aansluiten op de mens die tegenover ons zit. Iedere fase in het vertrekproces kent zijn eigen dynamiek en vraagt om bepaalde gesprekstechnieken en interventies. Hierbij hanteren we de methodiek 'Werken in Gedwongen Kader'. Die is gericht op het motiveren van de vreemdeling om mee te werken aan vertrek.

Op grond van artikel 61 van de Vreemdelingenwet heeft de vreemdeling zonder recht op verblijf de plicht Nederland uit eigen beweging te verlaten. Hierbij is terugkeer- en soms ook herintegratieondersteuning mogelijk. De ervaring leert dat iedereen die wil terugkeren, ook kan terugkeren. Lukt het niet de vreemdeling te motiveren, dan heeft de DT&V de mogelijkheid om het vertrek af te dwingen. Vreemdelingen die wel meewerken aan terugkeer, maar bij wie het in de praktijk niet lukt om te vertrekken, kunnen in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van het zogenaamde buitenschuldbeleid.

2. De juiste informatie

Naast gesprekken is goede informatie een belangrijke pijler van ons werk. Iedere fout in naam, vreemdelingsnummer, geslacht, nationaliteit enzovoort leidt tot vertraging. Informatie ontvangen wij daarom zoveel mogelijk op digitale wijze van de partners in de migratieketen en delen wij eveneens digitaal. Zo minimaliseren wij de kans op fouten in ons informatiesysteem.

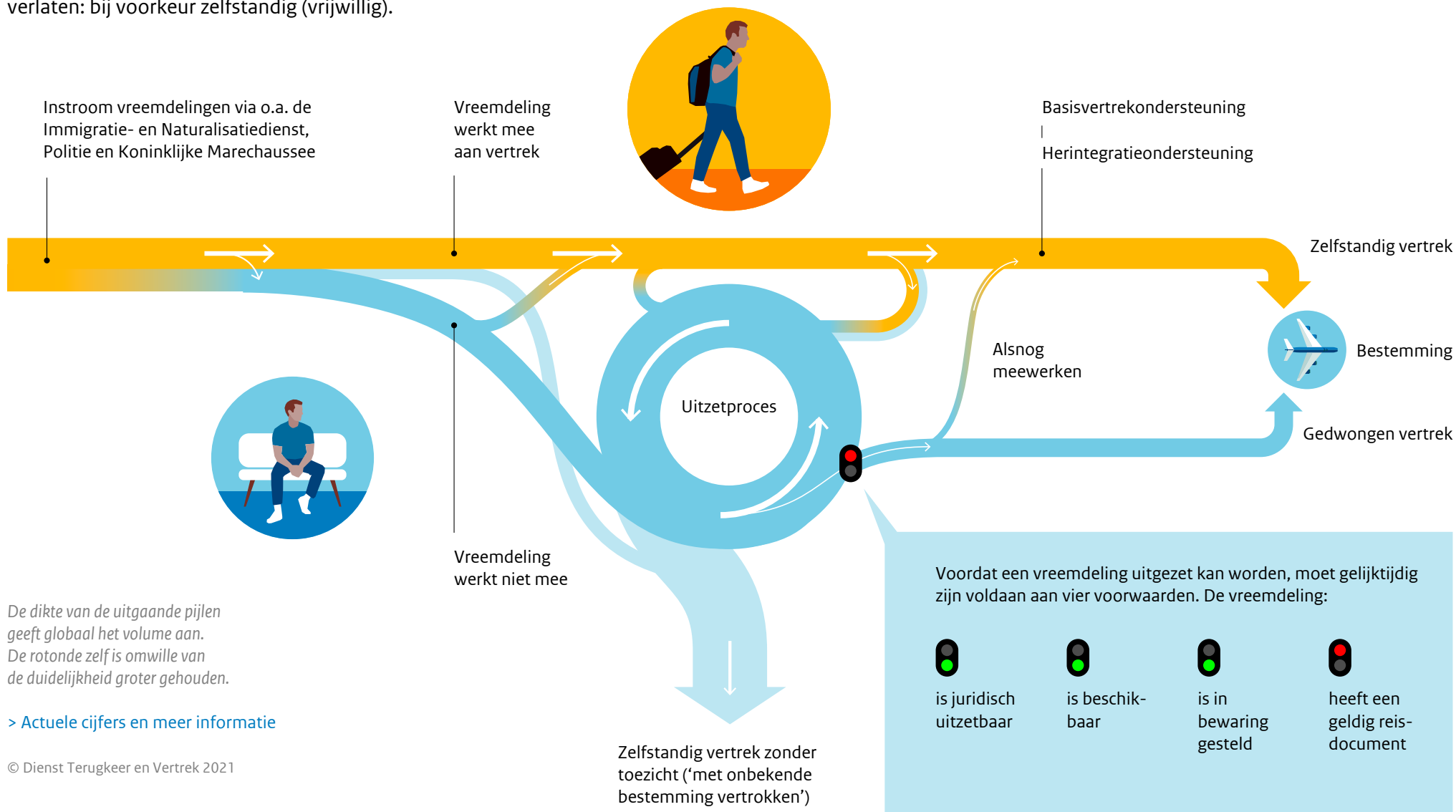
3. Goede samenwerking met alle betrokken partijen

Bij ons werk zijn veel partijen betrokken, zeker als er sprake is van gedwongen vertrek. Een vreemdeling kan bijvoorbeeld pas in bewaring worden gesteld als de politie, advocaat, vreemdeling, vervoerder, COA-medewerker, tolk en DT&V'er op hetzelfde moment op de dezelfde plaats aanwezig zijn en er een verblijfplaats beschikbaar is voor de vreemdeling. Dat vereist organisatorische kwaliteiten en goede samenwerkingsrelaties. Niet voor niets hebben wij als kernwaarden gekozen voor Professionaliteit, Eigenaarschap en Samenwerken.

Het terugkeerproces is op onze website gevisualiseerd in een interactieve infographic, waarbij vier 'stoplichten' de voorwaarden en afhankelijkheden aangeven bij gedwongen vertrek. Zie hiervoor [Het terugkeerproces | Dienst Terugkeer en Vertrek](#). Op pagina 5 staat een afbeelding van de infographic.

Het terugkeerproces in beeld

Het streven is dat vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven, het land aantoonbaar verlaten: bij voorkeur zelfstandig (vrijwillig).

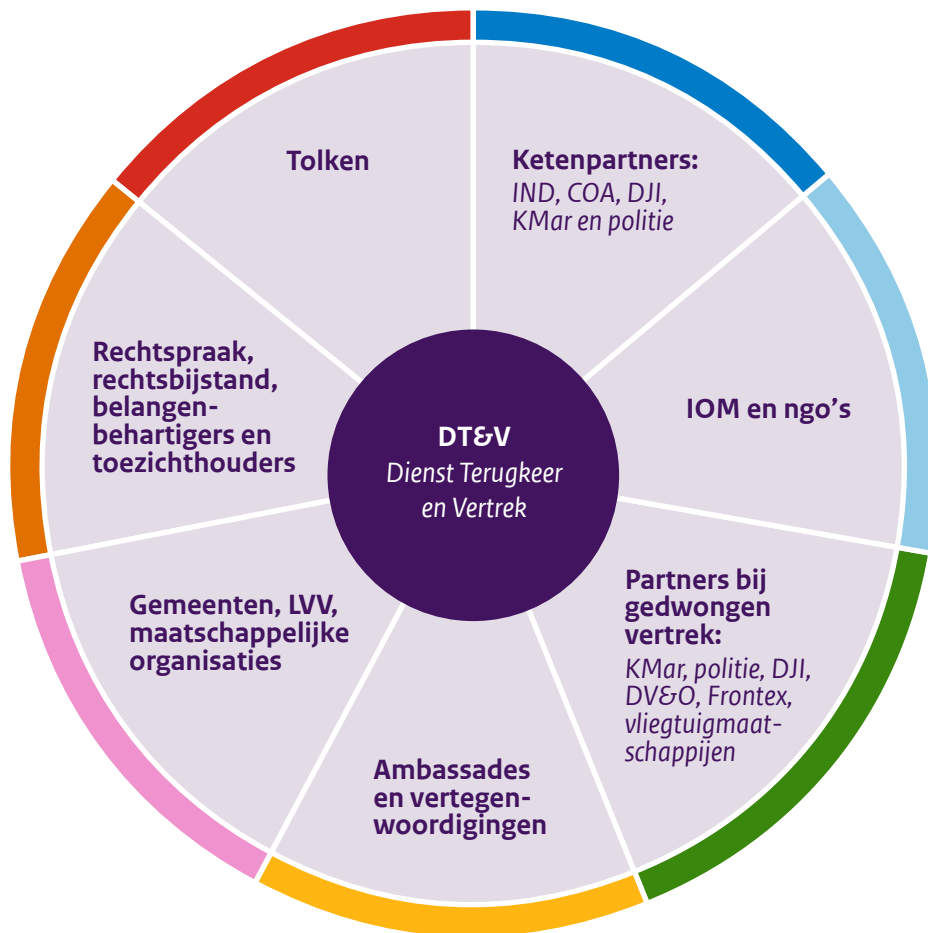

> [Actuele cijfers en meer informatie](#)

© Dienst Terugkeer en Vertrek 2021

3. Samenwerking in de migratieketen

Elk gerealiseerd vertrek is het resultaat van succesvolle samenwerking tussen verschillende spelers uit de migratieketen.

Ketenpartners: IND, COA, DJI, KMar en politie

Verreweg de meeste vreemdelingen krijgt DT&V overgedragen via de IND (bijvoorbeeld als de vreemdeling zonder succes eerst een asielverzoek heeft gedaan), de KMar (als de vreemdeling in het grenstoezicht is aangetroffen) en via de politie (als deze de vreemdeling ergens heeft aangetroffen). De meeste vreemdelingen bevinden zich fysiek in een locatie van het COA of in de detentiecentra van DJI.

IOM en ngo's

De vreemdeling kan zich voor ondersteuning bij terugkeer melden bij de IOM en diverse ngo's, al dan niet met tussenkomst van DT&V.

Partners bij gedwongen vertrek: KMar, politie, DJI, DV&O, Frontex, vliegtuigmaatschappijen

Bij een gedwongen vertrek spelen onder andere de politie een rol (die onder meer vreemdelingen aanhoudt en in bewaring stelt) en de KMar (die onder meer vreemdelingen escorteert bij gedwongen uitzettingen), naast DJI. Het vervoer van vreemdelingen over land wordt geregeld door de DV&O. Vluchten boekt DT&V bij vliegtuigmaatschappijen en in steeds grotere mate via de Europese organisatie Frontex.

Ambassades en vertegenwoordigingen

Bij een vertrek moeten de reisdocumenten van de vreemdeling in orde zijn. DT&V onderhoudt hiervoor contacten met de ambassades en vertegenwoordigingen van landen van herkomst.

Gemeenten, LVV, maatschappelijke organisaties

Met gemeenten en maatschappelijke organisaties werkt DT&V aan het vinden van oplossingen voor vreemdelingen zonder legaal verblijf. In vijf steden draait een pilot met een Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV).

Rechtspraak, rechtsbijstand, belangenbehartigers en toezichthouders

Rechters, advocaten, andere belangenbehartigers en toezichthouders, zoals Vluchtelingenwerk Nederland, de Raad voor de Kinderbescherming, Stichting Nidos, de (kinder)Ombudsman, Inspectie J&V en de Raad van State.

Tolken

Bij al onze werkzaamheden spelen tolken een onmisbare rol.

Overzicht afkortingen samenwerkingspartners

- COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers)
- DJI (Dienst Justitiële Inrichtingen)
- DV&O (Dienst Vervoer en Ondersteuning)
- Kmar (Koninklijke Marechaussee)
- IND (Immigratie- en naturalisatiedienst)
- IOM (Internationale Organisatie voor Migratie)
- Ngo's (Niet-gouvernementele organisatie, dat is een organisatie die onafhankelijk is van de overheid en zich richt op een verondersteld maatschappelijk belang)

Europese samenwerking

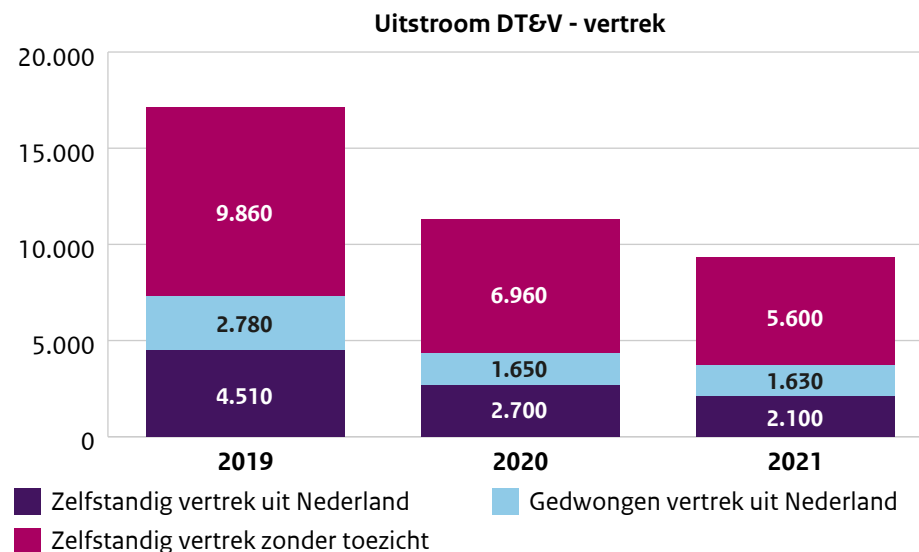
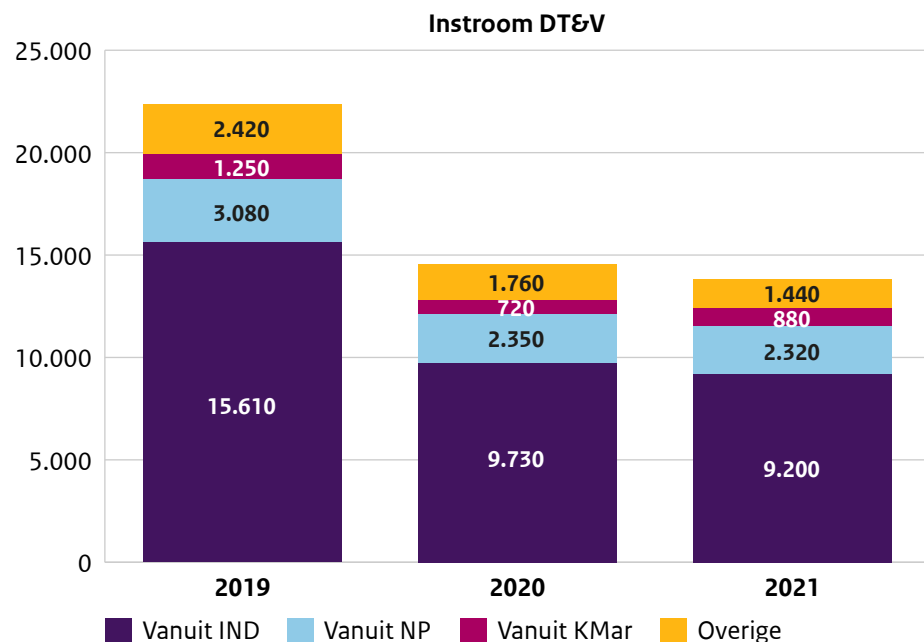
De samenwerking met Europese lidstaten vindt onder meer plaats binnen Frontex-verband. Frontex heeft sinds 1 januari 2020, ingevolge de nieuwe Europees Grens- en Kustwachtagentschap-verordening een uitgebreider mandaat om de activiteiten van de lidstaten op het gebied van met name grenstoezicht, terugkeer en samenwerking met derde landen te ondersteunen. Op basis van dit verruimde mandaat krijgt Frontex ook meer personeel en technische uitrusting waaraan de DT&V in toenemende mate bijdraagt. Er zijn gemiddeld tien tot vijftien DT&V'ers actief in andere Europese landen om onze kennis over terugkeer te delen.

4. Cijfers en resultaten

In 2021 stroomden er 13.840 vreemdelingen in de caseload van de DT&V. Ondanks de reisbeperkingen door de coronapandemie zijn in dat jaar 3.730 vreemdelingen aantoonbaar uit Nederland vertrokken.

Instroom

De instroom toont het aantal vreemdelingen van wie het dossier is overgedragen aan de DT&V. De meeste dossiers ontvangt DT&V via de IND, gevolgd door de Politie (NP) en KMar.

Uitstroom door vertrek

Een vreemdeling stroomt uit bij DT&V wanneer het terugkeerproces stopt. In de meeste gevallen is dan sprake van vertrek. Daarbij maken wij onderscheid tussen zelfstandig dan wel vrijwillig vertrek en gedwongen vertrek.

Als een vreemdeling zonder recht op verblijf Nederland uit eigen beweging verlaat, geholpen door IOM, een ngo of de DT&V, staat dit bekend als zelfstandig vertrek of vrijwillig vertrek. Bij gedwongen vertrek wordt de vreemdeling begeleid tot en met het vliegtuig om het vertrek te borgen. Als het nodig is kunnen medewerkers van de KMar meevliegen naar het bestemmingsland. Zelfstandig vertrek en gedwongen vertrek uit Nederland vormen samen de categorie 'aantoonbaar vertrek'.

Van ongeveer 60 procent van de vertrokken vreemdelingen is de bestemming onbekend. In de statistieken worden zij opgenomen in de categorie ‘zelfstandig vertrek zonder toezicht’. Van deze personen is niet vast te stellen of zij Nederland daadwerkelijk hebben verlaten, op eigen initiatief zijn teruggekeerd naar het land van herkomst of de illegaliteit zijn ingegaan.

Bestemming

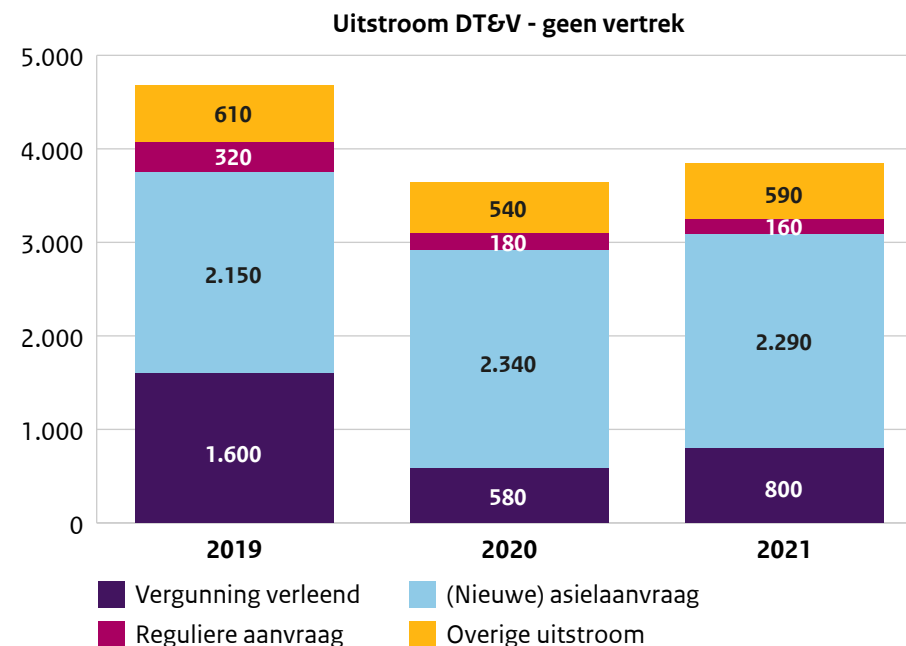
De meeste vreemdelingen die onder toezicht van de overheid vertrekken, gaan terug naar het land van herkomst. Een ander deel vertrekt op grond van de Dublinverordening naar een EU-lidstaat. Een kleine groep reist naar een ander land. Kijk voor meer informatie over de [Dublinverordening](#) op onze website.

In 2021 vertrokken in totaal 3.730 vreemdelingen onder toezicht: zelfstandig of gedwongen. Van hen zijn 850 vreemdelingen overgedragen aan in totaal 23 EU-lidstaten op grond van een Dublinclaim. De rest is vertrokken naar 130 overige landen, in de meeste gevallen het land van herkomst.

Invloed coronapandemie

De coronapandemie heeft zowel invloed gehad op de instroom als op de uitstroom. Niet alleen is de instroom vanuit de IND mede hierdoor gedaald, ook namen de vertrekmogelijkheden naar landen van herkomst en Dublinlanden af door de reisbeperkingen. Verderop (op blz. 12) geven we hier meer uitleg over.

Uitstroom zonder vertrek

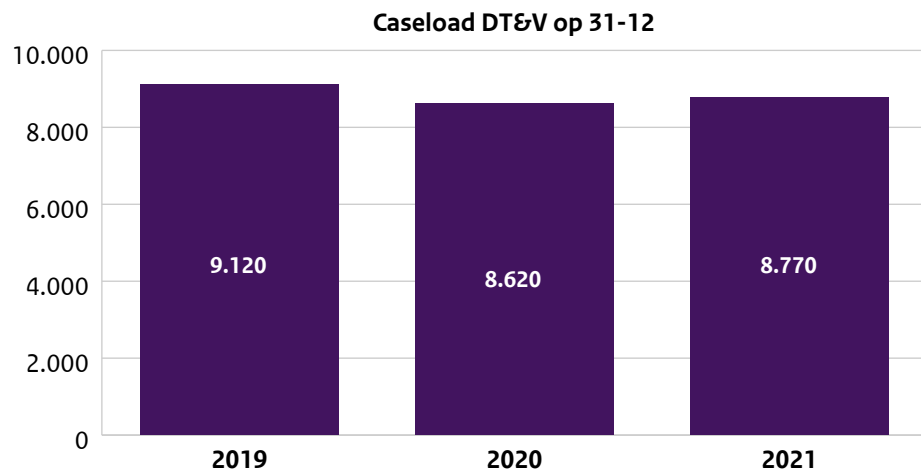

Een deel van de vreemdelingen stroomt uit de caseload van de DT&V omdat het terugkeerproces stopt zonder dat van terugkeer sprake is. In 2021 betrof dit 3.840 vreemdelingen. Van deze vreemdelingen deden er 2.290 een asielaanvraag. Onder hen vallen ook vreemdelingen die naar een ander Dublinland moesten vertrekken maar bij wie dit vanwege de coronasituatie niet tijdig gerealiseerd kon worden en wiens asielaanvraag daarom alsnog door de IND wordt behandeld. In het verleden leidden ook herhaalde asielaanvragen (HASA) tot uitstroom bij DT&V, vanaf 2021 blijven vreemdelingen die een HASA doen in de caseload van de DT&V. Verder deed een klein deel van de vreemdelingen een reguliere verblijfsaanvraag.

800 vreemdelingen kregen alsnog een verblijfsvergunning. Tot slot stromen 590 vreemdelingen uit op een overige manier, bijvoorbeeld bij beëindiging van een bemiddelingsverzoek, bij vreemdelingen in de gevangenis die op last van de rechter in vrijheid worden gesteld of bij zaken in de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) waarbij het een vertrekperspectief niet langer realistisch is.

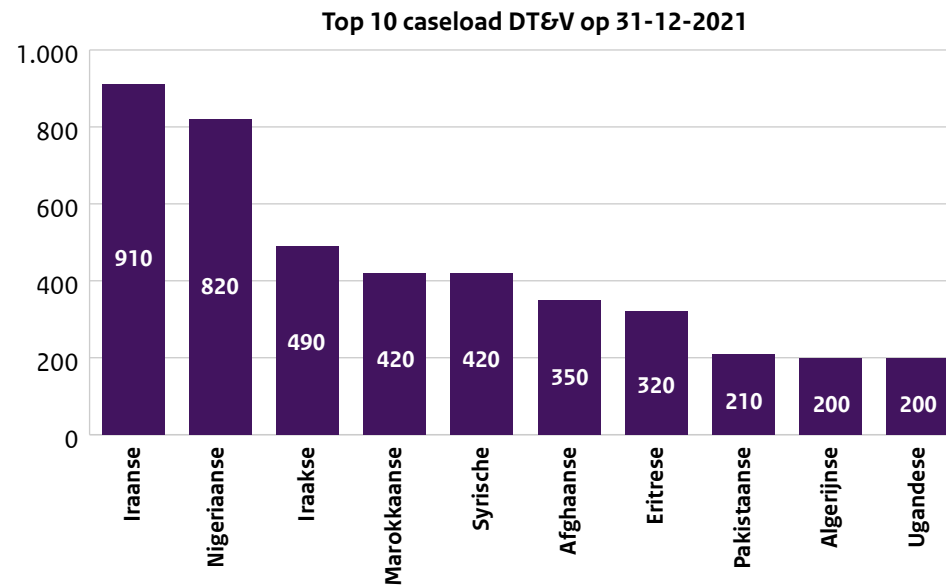
Caseload

De caseload van DT&V bestaat uit alle vreemdelingen van wie het dossier in behandeling is bij DT&V. De caseload schommelt, afhankelijk van de instroom en uitstroom van vreemdelingen op een bepaald moment. Met name de zogenaamde Dublinclaimanten stromen snel uit de caseload van DT&V: hetzij omdat zij binnen drie maanden worden overgedragen, hetzij omdat de uiterste overdrachtsdatum verloopt en hun asielaanvraag alsnog door Nederland wordt behandeld. Eind 2021 omvatte de caseload 8.770 vreemdelingen. Dat is ongeveer gelijk aan het jaar ervoor en iets lager dan eind 2019.

Top 10 nationaliteiten

Vrijwel de helft van de vreemdelingen in de caseload heeft de nationaliteit van een van de volgende tien landen:

Laissez-Passer

Laissez-Passer (LP's)	2019	2020	2021
Ingediende verzoeken	3.120	2.030	1.960
Ingetrokken verzoeken	1.780	1.000	720
Nationaliteit vastgesteld	1.750	1.280	760
Nationaliteit niet vastgesteld	260	160	130

N.B. Ingetrokken verzoeken en (niet) bevestigde nationaliteiten kunnen betrekking hebben op verzoeken die zijn ingediend in het voorgaande jaar.

Toelichting:

Voor terugkeer hebben vreemdelingen een geldig reisdocument nodig. Bij vertrek naar het land van herkomst vraagt de DT&V zo nodig een vervangend reisdocument (laissez-passer) aan bij de ambassade of het consulaat. De meeste diplomatieke vertegenwoordigingen geven dit op verzoek van de DT&V af, als blijkt dat een vreemdeling onderdaan is van dat land. Met diverse landen zijn op internationaal niveau afspraken gemaakt over het terug- of overnemen van uit die landen afkomstige vreemdelingen die niet of niet langer rechtmatig verblijf hebben.

De DT&V heeft vertegenwoordigingen van herkomstlanden in 2021 1.960 keer verzocht de nationaliteit van een (vermeende) onderdaan vast te stellen. In 2021 is in reactie op dergelijke verzoeken 760 keer een nationaliteitsbevestiging ontvangen. Dit betekent niet altijd dat een vreemdeling ook daadwerkelijk vertrekt, soms zijn er andere belemmeringen die vertrek in de weg staan (zie [infographic](#)).

In 2021 heeft DT&V 720 keer een uitstaand verzoek ingetrokken, omdat de vreemdeling uit ons vertrekproces is uitgestroomd (bijvoorbeeld vanwege het onttrekken aan toezicht) of omdat het betreffende land geruime tijd geen antwoord heeft gegeven.

Tot slot ontving de DT&V in 2021 130 keer het bericht vanuit de vertegenwoordigingen van herkomstlanden dat de aangedragen persoon geen onderdaan is dan wel dat de nationaliteit van de betrokkene (op basis van de beschikbare gegevens) niet kon worden vastgesteld.

5. Hoe wij werken aan de kwaliteit van onze taakuitvoering

De kwaliteit van onze taakuitvoering is getoetst in meerdere onderzoeken:

- De inspectie J&V concludeerde in de [‘het nieuwsbericht over de Jaarbrief Terugkeer vreemdelingen 2020’](#) dat ‘de gedwongen en begeleide terugkeer van vreemdelingen naar hun land van herkomst ook in 2020 in de regel zorgvuldig, veilig en humaan verliep’.
- Begin 2021 is een deel van de DT&V processen door de Europese Commissie in samenwerking met een paar andere landen geëvalueerd in de zogenaamde ‘Schengenevaluatie’. Deze vindt iedere vijf jaar plaats. Nederland kwam hier goed uit naar voren, met diverse best practices. DT&V gaat als projectleider samen met alle betrokken ketenpartners aan de slag met opvolging van de aanbevelingen die zijn gedaan, zodra deze zijn vastgesteld door de Raadswerkgroep Schengenevaluaties.
- In 2021 heeft het onderzoek-en adviesbureau EY een doorlichting uitgevoerd van de asielketen (IND, COA en DT&V). Zie [Kamerbrief over onafhankelijke doorlichting van de asielketen en IND | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#). EY constateerde dat in de huidige inrichting van de asielketen veel positieve elementen aanwezig zijn om samenwerking, processen en sturing in de asielketen succesvol te laten verlopen. Daarnaast heeft EY een aantal aanbevelingen gedaan om de keten te versterken. In 2022 gaat de keten samen met het beleidsdepartement aan de slag met de aanbevelingen van EY, om de samenwerking binnen de keten verder te stroomlijnen, de efficiëntie van de uitvoering te verbeteren en de flexibiliteit van de asielketen te vergroten. EY had geen specifieke op de DT&V gerichte conclusies, opmerkingen of aanbevelingen.

De invloed van de coronapandemie

Gedurende de coronapandemie hebben wij onze processen aangepast om de stappen van het vertrekproces in Nederland volledig coronaproof en voor zover mogelijk online uit te voeren. De ICT-voorzieningen waren reeds mobiel en persoonsgebonden en de informatievoorziening al zoveel mogelijk gedigitaliseerd.

Ook is actie ondernomen om waar mogelijk te voldoen aan de nieuwe coronagerelateerde voorwaarden die door andere landen worden gesteld, teneinde terugkeer en overdracht te kunnen realiseren. Een aantal van onze processtappen, zoals bijvoorbeeld het LP-proces en het boeken van vluchten, brengt hierdoor aanzienlijk meer werk met zich mee. Daarnaast vormen de test- en vaccinatievereisten een belemmerende factor bij het terugkeerproces (zie ook pagina 12).

Ondanks deze omstandigheden zijn wij blijven inzetten op de ontwikkeling van de medewerkers en de DT&V als geheel, onder andere via het programma ‘DT&V ontwikkelt’.

Inzet voor de migratieketen

In het belang van het functioneren van de migratieketen heeft de DT&V in 2021 personele bijstand verleend aan de TaskForce van de IND.

6. Knelpunten en dilemma's

Bij de uitvoering van het beleid hebben wij te maken met diverse maatschappelijke en beleidsmatige knelpunten en dilemma's die het terugkeerproces belemmeren.

1. Toenemende juridische complexiteit

Een dilemma is de afweging tussen de rechtsbescherming van de vreemdeling tegenover de overheid aan de ene kant, en misbruik van het Europese asielstelsel aan de andere kant. De juridische regels wat betreft terugkeer zijn vastgelegd in onder andere de Terugkeerrichtlijn, de Dublinverordening en de Opvangrichtlijn. De afgelopen jaren zijn er veel procedures gevoerd over de uitleg van deze regels. In de uitspraken (arresten) wordt veel nadruk gelegd op waarborgen voor vreemdelingen. Hierdoor is de uitvoerbaarheid van terugkeer (juridisch) complexer geworden. Belangrijk knelpunt daarbij is het stapelen van kansarme procedures (zie ook [het rapport van de Commissie van Zwol](#)), net als het mogen afwachten van kansarme herhaalde aanvragen tot in de beroepsfase. Hierdoor zijn de periodes om terugkeer te kunnen organiseren beperkt. Bovendien gelden genoemde waarborgen ook voor vreemdelingen vaak afkomstig uit veilige landen van herkomst, die kansarme (herhaalde) asielaanvragen indienen, en die op de lange termijn het draagvlak voor het asiel- en migratiebeleid ondermijnen.

2. Inzet rechtsmiddelen, geworteld raken en media-aandacht

Wanneer een vreemdeling maximaal gebruik maakt van de inzet van toegestane rechtsmiddelen, kan dit leiden tot jarenlange procedures die in

Nederland mogen worden afgewacht. In deze tijd raken de vreemdelingen en eventuele kinderen 'geworteld' in de Nederlandse samenleving, waardoor hun terugkeer uiteindelijk als onrechtvaardig wordt gezien. Het komt in deze situaties ook voor dat er bestuurlijke en/of media-aandacht is voor specifieke zaken waarin door de DT&V actief is gewerkt aan vertrek. Het gaat hierbij vaak om complexe en gevoelige zaken. Dergelijke aandacht heeft impact op de betrokken medewerkers van de DT&V die vaak jarenlang op een zorgvuldige wijze het vertrek hebben voorbereid en terugkeerbesluiten uitvoeren die genomen zijn binnen de wettelijke kaders en richtlijnen. Vanwege privacyredenen zijn er beperkingen om ons verhaal te delen in de media, met als risico dat er een eenzijdig beeld ontstaat. In de situatie dat personen waarvoor (media)aandacht is geweest alsnog een verblijfsvergunning krijgen, roept dat soms ook vragen op met betrekking tot willekeur. Hoewel al wat ouder, is [de aflevering van Lubach](#) een voorbeeld dat deze situatie helder schetst.

3. Belemmerende test- en vaccinatie-eisen

Een dilemma vormt ook de afweging tussen volksgezondheidsbeleid, de lichamelijke integriteit en het uitvoerbaar houden van terugkeerbeleid. Veel landen van herkomst en Europese lidstaten eisen dat een vreemdeling vlak voor vertrek een testbewijs van een negatieve coronatest en/of een vaccinatiebewijs overlegt. Veel vreemdelingen weigeren hun medewerking aan de voor vertrek benodigde coronatest. Medewerking aan een coronatest kan op grond van het huidig wettelijk kader niet afgedwongen worden. Het gevolg is de facto dat de vreemdeling zijn vertrek succesvol kan

frustreren en de Nederlandse staat niet langer beschikt over effectieve dwangmiddelen om opvolging te geven aan afgewezen verblijfsaanvragen. Het niet kunnen effectueren van vertrek heeft ook gevolgen voor het COA en de IND. Het verblijf van de vreemdeling op COA-locaties duurt langer en de IND zal de asielaanvragen van Dublinclaimanten alsnog zelf moeten behandelen omdat deze vreemdelingen niet tijdig zijn overgedragen aan een ander land dat mee doet aan de Dublin verordening.

DT&V heeft er actief aan bijgedragen om deze problematiek op de politieke [agenda](#) te krijgen. Los van de uitkomst van de politieke besluitvorming is hiermee de beperkte ruimte voor het handelen van onze medewerkers, transparant gemaakt en kan de politiek tot een afweging van belangen komen.

Het kabinet heeft inmiddels besloten te komen met een voorstel tot wetgeving die het mogelijk moet maken vreemdelingen die hun coronatest weigeren in het uiterste geval te kunnen dwingen. Het is evengoed onzeker wanneer deze wet er precies komt. Ook is het mogelijk dat landen waarnaar vreemdelingen moeten terugkeren een geldig vaccinatiebewijs als inreisvoorwaarde stellen, waardoor het probleem zich verplaatst van testen naar vaccinatie.

4. Afhankelijkheid van diplomatieke betrekkingen

Een ander dilemma is de weging van de diverse belangen van Nederland. Terugkeer is in belangrijke mate afhankelijk van diplomatieke betrekkingen. Wij richten ons dan ook op het bereiken, onderhouden en verbeteren van samenwerking met herkomstlanden op de (gedwongen) terugkeer van onderdanen. Daarbij wordt intensief samengewerkt met Europese partners als ook met het bestuursdepartement en het ministerie van Buitenlandse Zaken. Herkomstlanden zien terugkeersamenwerking in de regel als onderdeel van bredere betrekkingen en verbinden dit soms aan voortgang

op andere dossiers. Hoewel terugkeersamenwerking binnen het kabinet gezien wordt als prioriteit, kan het in de praktijk voorkomen dat terugkeerbelangen minder zwaar wegen dan de Nederlandse belangen op andere dossiers.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat Nederland wil inzetten op migratiepartnerschappen met derde landen om onder andere terugkeer te realiseren. In ruil voor bijvoorbeeld afspraken over handel, hulp, steun bij opvang en tijdelijke legale en circulaire arbeidsmigratie, zouden afspraken kunnen worden gemaakt om eigen onderdanen terug te nemen en irreguliere migratie tegen te gaan.

5. Continu druk op de keten

De druk op de totale migratieketen is al 7 jaar bijzonder groot. Van verhoogde instroom door de oorlog in Syrië, achterstanden bij de IND, evacués uit Afghanistan, de vastgelopen huizenmarkt en het daarmee samenhangende achterblijven van uitplaatsing van statushouders, de opvangcrisis bij het COA tot aan nu de stroom van ontheemden uit Oekraïne. We zien dat dit voor knelpunten zorgt in het vertrekproces. Om vertrek te realiseren zijn we afhankelijk van de inzet van de diverse ketenpartners. Deze inzet staat onder druk door het oplossen van deze (crisis)situaties in de keten, die zich veelal afspelen aan het begin van het proces (aanmeldproces, opvang, asielproces) en waardoor de inzet op lange termijn en op vertrek minder prioriteit krijgt. Vertrek heeft baat bij intensieve ketensamenwerking in de vorm van onder andere de regietafel, het terugkeerspoor, versnelde afhandeling van opvolgende aanvragen en gecentraliseerde opvang van specifieke groepen. Hoewel alle partners in de keten het belang van vertrek onderschrijven en binnen de mogelijkheden proberen een bijdrage te leveren, is er gezien de druk op de keten lang niet altijd (voldoende) capaciteit beschikbaar. Dit punt is ook benoemd in het EY-rapport over de doorlichting van de keten.

7. Ontwikkelpunten voor de organisatie

Tot slot schetsen wij de ontwikkelpunten die de DT&V heeft geformuleerd voor de komende tijd om de werkprocessen die binnen onze invloedssfeer liggen te verbeteren.

Renovatie van het vreemdelingenregistratiesysteem

De DT&V heeft bij de oprichting in 2007 het vreemdelingenregistratiesysteem van de KMar overgenomen. Dit informatievoorziening (IV-)systeem is in de afgelopen jaren verder ontwikkeld. Ook is een groot aantal koppelvlakken met IV-systemen van de ketenpartners gerealiseerd. Om de kwetsbaarheid te verkleinen, is twee jaar geleden de keuze gemaakt om het IV-systeem stapsgewijs flexibeler en toekomstbestendiger te maken. Tegelijkertijd nemen de eisen met het oog op de informatiebeveiliging, privacy, openbaarheid van overheidsinformatie en verdere uitwisseling van informatie met ketenpartners toe. Investeren in IV blijft dus een noodzaak.

Blijven investeren in medewerkers

Steeds weer blijkt dat het belangrijk is dat we aandacht vragen voor continue ontwikkeling van onze medewerkers. Zo is voor de regievoerders het bijscholen op beleids- en juridische ontwikkelingen en coachen op de vertrekstrategiebepaling, essentieel.

Ook is aandacht voor het verbeteren van de kwaliteit van de dataregistratie een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van doelen. Uit dossieranalyse blijkt dat dossiervorming niet altijd aan de eisen voldoet. Dat zien we ketenbreed, en dus ook in de DT&V.

We spreken intern ook over de diverse rollen in het vertrekproces. Sinds de oprichting van de DT&V vijftien jaar geleden is het werk in de basis niet gewijzigd, maar de wereld om ons heen wel, al is het maar vanwege de digitalisering. Investeren in toekomstvastheid van onze (administratieve) functies is een belangrijk aandachtspunt.

Ten slotte zit er veel turbulentie in de vreemdelingenketen en DT&V'ers zijn van oudsher bereid om altijd een stap extra te doen in de keten en bij inzet in crisissen in het buitenland. Het is belangrijk om dit vast te houden en tegelijkertijd intern dezelfde mate van wendbaarheid en flexibiliteit te gaan organiseren.

Meer weten over ons werk?

DT&V rapporteert op diverse manieren over vertrek¹:

- Op onze website www.dienstterugkeerenvertrek.nl werken wij maandelijks de [terugkeercijfers](#) bij.
- De **‘Staat van Migratie’**, een coproductie van de ministeries van Justitie en Veiligheid, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Buitenlandse Zaken, zet de relevante feiten en cijfers over migratie op een integrale, feitelijke en samenhangende wijze op een rij.
- Via overheid.nl zijn diverse [datasets van de migratieketen](#) te benaderen (selecteer databronnen en downloads). Op rijksoverheid.nl staan [actuele asiel- en migratiecijfers](#).
- DT&V legt via het [jaarverslag van JenV](#) verantwoording af over het gevoerde financieel beheer aan de Eerste en Tweede Kamer van de Staten-Generaal.
- In de [VreemdelingenVisie](#), het online magazine van IND, COA en DT&V, vindt u interviews en achtergrondverhalen over alles wat er komt kijken bij terugkeer en vertrek. Of kijk [onze video's](#) van medewerkers met verhalen uit de praktijk.

Daarnaast kunt u ons volgen via [Twitter](#), [Instagram](#) en [LinkedIn](#).

¹ Cijfers in 'de Stand van de uitvoering' kunnen licht afwijken van de cijfers in de open data. Dit wordt veroorzaakt doordat na het genereren van de cijfers voor open data nog registraties plaatsvinden die betrekking hebben op de periode daarvoor. In 'de Stand van de uitvoering' zijn alle registraties tot en met 31-12-2021 meegenomen.

Colofon

DT&V werkt aan de rechtmatige en respectvolle terugkeer van mensen die niet in Nederland mogen blijven. Zelfstandig als het kan, gedwongen als het moet. Samen met de ketenpartners en maatschappelijke organisaties dragen we bij aan het draagvlak voor het migratiebeleid van de Nederlandse maatschappij.

Dienst Terugkeer en Vertrek
Postbus 164
2501 CD Den Haag
info@dtv.minvenj.nl